

Bokanmälningar

Klas Eklund:

Vår ekonomi. En introduktion till sambällsekonomin

Det är en god cigarr, som Klas Eklund bjuder alla som är intresserade av nationalekonomi på, med sin bok *Vår ekonomi. En introduktion till samhällsekonomin* (Tiden, 1987). Eklund är en kunnig ekonom och god pedagog. Han arbetar dessutom i Finansdepartementet, på toppnivå, praktiskt med de ekonomiska frågor han så skickligt låter läsaren stifta både teoretisk och empirisk bekantskap med. Boken förutsätter inga förkunskaper och den är föredömligt utrustad med slagordsregister, ordlista, tips för vidareläsning och fotografier på kända national-ekonomer.

Den ekonomiska verkligheten, liksom andra verkligheter, är inte direkt tolkbar i all sin komplexitet. Teorier, som sedan provas mot empiriska data, blir ekonomens metod att bygga upp kunskap och tolka vad som händer i en samhällsekonomi. Den empiriska prövningen blir komplicerad i och med att kontrollerade experiment inte är möjliga att utföra. Detta och det faktum att ekonomi också berör fördelningen av knappa resurser mellan individer och grupper inbjuder till frågan om ekonomi är en värderingsfri vetenskap skild från politik. Eklund introducerar läsaren i dessa eviga frågor i bokens första kapitel.

Den första avdelningen om marknads-ekonomi och dess alternativ inleds med ett kapitel där mikroteoretiska analysinstrument för den följande framställningen införs, framför allt begreppen utbud, ef-

terfrågan och prisbildning. Marknadsekonominns lösningar på resursfördelningen jämföres med planekonomins. Dessa två kapitel har snarast karaktären av transportsträcka till bokens två senare avdelningar om blandekonomins funktionssätt och den svenska ekonomin.

Bokens huvudtema är makroekonomiskt. Den handlar om hela samhällsekonominns problem med arbetslöshet, inflation, bytesbalans och tillväxt. Varför uppkommer sådana problem och hur skall de lösas? I Avdelning II, med sina åtta kapitel, ligger bokens tyngdpunkt. Där får läsaren med hjälp av elementära ekonomiska redskap först en presentation av den keynesianska ekonomiska politiken med dess inriktning på att styra den totala efterfrågan i ekonomin med medel som direkt påverkar efterfrågan. Men i senare kapitel visar Eklund att dessa recept inte är bra om ekonomierna utsätts för utbudsstörningar eller om de är inflationistiska. Eklund väver mycket skickligt ihop den teoretiska debatten om stabiliserings- och tillväxtpolitikens vara eller inte vara med enkla exempel och empiriska data.

Bokens sista del inleds med en exposé över den svenska ekonomins utveckling under detta sekel fram till och med 1970-talets kriser och 1980-talets avvägningsproblem. Det blir en tillämpning på den svenska ekonomin av den föregående mera generella framställningen. Eklund har valt att inte direkt i kött och blod namnge vilka som står för olika synpunkter på hur 1980-talets ekonomiska politik bör läggas upp. Det blir i huvudsak en anonym diskussion om olika alternativ. Jag tycker att det är klokt. Eklund har ju den "belastningen" att han är en av arkitekterna för den s k tredje vägens politik.

Med sin utsatta politiska position i Finansdepartementet skulle Eklund annars inte intellektuellt öppet och obundet ha kunnat kritiskt granska riskerna med den tredje vägens politik.

Jag har hittat några små oklarheter. I figur 6.2 på s 122 borde det i stället för mängd kronor stå mängd utländsk valuta eller mängd dollar på den horisontella axeln, när växelkursen i texten har definierats som kronor per dollar. I annat fall måste växelkursen inverteras, vilket känns främmande för svenskar. I figur 11.2 på s 211 är sambandet mellan totalt utbud och inflation förklarat i både figurtext och löpande text. Men relationen mellan total efterfrågan och inflation är oförklarad, trots att den inte alls är enkel att förstå.

Sammanfattningsvis vill jag hänvisa till mina inledningsord och varmt rekommendera Klas Eklunds bok till läsning. Det är den bästa aptitretare, före mer avancerade ekonomistudier, som för närvarande finns på den svenska bokmarknaden.

Universitetslektor
YNGVE ANDERSSON
Nationalekonomiska institutionen
Uppsala universitet